כין נסכי כבש. שהוא כן שנה לנסכי איל שהוא כן שתי שנה: **ת"ל ככה יעשה לשור פאחד.** כל נסכי שור אחד הן ושור הן יומו קרוי שור וכ"י כמנחות פי' דמיתורא דלשון קדרים שבכתר כתיב והקריב על כן הכתר מנחה וכן דרש כטולן ויכולשון נ"ל: **ת"ל או לאיל הא.** כיון שהוא איל כל נסכיו אחד הן כיון זקן לו שהוא כיון ר"נ מדש: **ת"ל או לשה בכבשים.** כל שה בכבשים שוות הם בנסכיהם: **כין נסכי גדי.** קטן לתיש גדול: **הגע עצמך.** ופירוש הגע עצמך שהגיעו עד שיבוא היום שהוא בשבת הבאה ומתי מהני שכתוב עליו שם היום: **ומצני שם משמר.** של תיתו שבת נמי היה כתוב עליו: **ופריך הגע עצמך.** שיתמוך מלי שנה עד שיבוא זמן המשמר שנים: **ומצני שם היום.** כמה שבת בחודש: **שם החדש היה כתוב עליהן.** וגם שם המשמר שהיו מלוי שחדתן שיהיו כולם ביום ז' מכוון אלא להרבה שנים

הלכה ד מתני' לשכת חשאים. על שם שהנותנין בתוכה נוטלין בסתר: **ללשכת בדק הבית.** לשכה שנתנים בה כל קדשי בדק הבית: **נמ' פוון פרנסין.** היו נגתי לדקה: **וכוס יכיר ליה.** לאחרים שהיו העניים מתנישים לקבל מהנגתי: **מלינין עליו.** מדברין בו ואומרו שאינו צריך ליטול לדקה ונוטל: **מן דדמך.** כשמת בדקו ומצאו אלא נהנה ממה שקיבל אלא היה נותן לאחרים: **כוס מפלגא וכו'.** היה מחלק לדקה כלילה ומוליכה אצל העניים אלא לביתן: **חד זמן.** פעם אחת פגע בו שר של רוחות וא"ל לא כן למדתנו רביני לא תפיג גבול רעך ולילה גבול של רוחות ליל ואין לבני אדם לגעת בו: **ממן כספר יכפה אף.** וידאתו זו כדי ליתן לדקה בסתר לאור הוא שיסתיר עצמו מעניו: **וכוס.** הכוס מתיריא ממנו אלא יכפהו וכתרת מלפניו: **וכו שמסתכל במנות.** הלדקה היולך לעשותה אלא יתכיר העני: **עול ואתה פורש.** כשמתקבל ירושתך: **ס"ג א"ל יהא לך כמתנה אר"ח בר אדא וכו'.** וה"פ והוה א"ל אם לא יהיה לך כמתנה לאלם הרי הוא לך במתנה כי היה חושש אולי יתמתן העני לפרוש לו כשיראה אלא נפלה לו ירושה או כדי אלא יהיה לעני כגזל לפי דעתו: **אין סוה סכין וכו'.** היו זקנים כימינו כל מה שהיו נותנין להם מר"ה עד יוה"כ היי מקבלין ומשם ואילך לא היו מקבלין: **אמרי דשתן נגן.** מה שאנו צריכין לכל השנה כבר הוא אצלנו שהיו נותנין לכם בימים אלו די פרנסתן לכל השנה כך ר"ל והיפה מראה פי' כזה פירושים דחוקים: **וכה עמי.** עשה עמי לדקה ומן לי תרגגולא חדא: **ס"ג א"ל הא לך עימיתא ויול זכין קופר.** וה"פ הא לך מעכנא זו ויקנה לך בשר: **ואכל.** בשר שור ומת: **לחרגנו של נחמיה.** שאלו נתן לו בשר תרגגולת בהרגלו אל יצא ת"ש יחידי בלילה: **מתן בשפר.** חוב כל חוותי בהליכתי בלילה ושלחתי מלוה לתן ניוקין ופקרנו שכופה לף: **שהוא מפסקל בלילה.** בהשכל ואמנה שלא יהיה בה פחיה פחיתות: **שנפלה לך ירושה ממקום אחר.** דכתיב בית ואון נחלת לחנוה. וכשנפקה זה כגון זה שירד מנכסיו ירושתו ממקום אחר להתפרנס מלחריים המשפיעים לזה כאמיתיו שהפיעו לו: **עול ואתה פורש.** כלומרי בשבת (קנא ב) כי אתה ענית אקדיש ליה ריפתא כי היכי דלקדמו לענין כי נגגל הוא שחוזר כשלם כי אשם הוא לא בא בא בנו אלו בן בנו ואמרו בש"ר הקב"ה עושה בולמות מירים לזה ומעביר לזה ח"ש ואתה פורש בזימנא אחריתי: **מן דהוה נאיב.** כדי שלא יקבור כפסולו שהוא בע"ת ויקטבר כמ"ש ברש ע"ו בע"ת עלב כו': **אים הוי סכין ביומינו.** כימינו היו זקנים: **מכין ריש אפא כו'.** דגיבלת הירושלי כל מחוותיו של אדם קוכין מר"ה ועד יוה"כ. והיה דעתם בזה שמר"ה ועד יוה"כ הוא קלבת מוצם לכל השנה ולכן עד יוה"כ היו נוטלין שעדיין לא נקלב להם כמרום ורשות בידם ליטול משא"כ אחר יוה"כ שכבר נקלב להם פרנסתם על כל השנה מהסיבה שהיה בידם ולא היו רוצים ליטול וחזו דשתא נגן של כל השנה אלנלו בכר: **וכה עמי.** עשה עמי לדקה והוא בש"ש יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני העני עושה עם בעל הבית שנאמר ושם האיש אשר עשיתי ונו': **הא לך.** מטבע זו ויקנה לך תיליפה בשר: **ואכל.** בשר שור ומת: **לחרגנו של נחמיה.** שאלו נתן לו בשר תרגגולת בהרגלו הרגלו אל: **נחום אים נפ זו.** קוצים זו איתמרא בבבלי בתמ' תענית (כא א) וכלן יותר מדזוקקה: **נפ זו.** שהיא אומר על כ"ד נפ זו לעוכה: **דורון.** בבבלי מפורש משא ג' חמירים מאכל ומשקה ומגדים: **מוכה שחין ג'.** שהיה נרפה לעין חולה גדול ומלב: **וכה עמי.** לא אמר כמוכרת לזה מאד אלא אתוכה עמי בנתתך לי ולא הפליג בקשתו בהבטת דאתיא לקמיה דבנימין הצדיק וא"ל הרי הם מוטלים בכמנת מיתה שבולאי היה מזדרז ליתן תכף ושתה חסר כמוילתו יתן לו ומשום כבוד אמיו היה אין לדרכו ו"ש לבית אמיו: **אשכיפיר.** בחוילתו דמיתי: **קאים כו'.** עמד לנגדי: **עיני דלא חמון כו'.** האנשים עלמו על שלא הביאו גדול מוליו ומלאשיתו וה"ל להזדרז: **דלא עפצן.** כמ"ש פעות תפסה את ידך ונו': **לך.** שהיית נרפה חולה גדול ופניו הפיעו בו: **דלא רחמין.** בתחילה ונם אילו היה רן יותר בחוילתו מיכלתו ולתגמו על העני היה מלאלו עדיין מי והיה מלילו: **ריבה דבריה.** בכל יום מעוס בכודבו: **חד זמן כו'.** ס"א היו לר' חוטיעא אחרתו ולא אכל עמו: **לא יכעוס.** לא יתרעם אחוני עלי: **דלא ליכוו.** שלא יבוו כבודך שאינם מכירים אותך: **מגא לך.** הא בדרכתא שהוא דרך מכמה: **דרמב"ן.** כמ חד מבי נהור לבקומנו ויבב ר"מ לאמה הימנו כמי שיאמרו אילו לא היה מבי נהור זה בגרתו רבא לא היה יתיב רבי אלעזר בן יעקב לאמה הימנו ושבו לי פרנסה בכבוד: **מכו מכין.** שראה שהפריזו על המדה כמי שרבו שהיו רגילים בני אדם ליתן לו: **אל.** רבי אלעזר בן יעקב יושב לאמה ממך: **ולאי כו'.** התפלל הבני נהור עליו: **נמלא חסד.** שיבא בחי בנסיות אלו: **למה נפשות כו'.** ומי לא היו בני אדם שיפרנסו אותם שיעבקו בתורה:

לכך נחלוק בין נסכי עגל לנסכי שור ת"ל ככה יעשה לשור האחד מגיד שלא חלק בין נסכי עגל לנסכי שור או לאיל למה נאמר שהיה בדין אם מצאנו שחלק בין נסכי בן שנה לנסכי בן שנתיים לכך נחלוק בין נסכי שנתיים לנסכי שלש ת"ל [1]או לאיל האחד או לשה בכבשים למה נאמר שהיה בדין אם מצאנו שחלק בין ניסכי כבש לנסכי איל לכך נחלוק בין נסכי כשבה לנסכי רחל ת"ל או לשה בכבשים או בעזים למה נאמר שהיה בדין אם מצאנו שחלק בין ניסכי כבש לנסכי איל לכך נחלוק בין נסכי גדי לנסכי תיש ת"ל או בעזים הקיש קטן שבעזים לגדול שבתישים מה זה בשלשת לוגין אף זה בשלשת לוגין; ושם היום כתוב כו': [א]הגע בעצמך שזייג אותו היום שם משמר היה כתוב עליו הגע בעצמך שזייג אותו המשמר שם היום שם שבת שם חודש היה כתוב עליהן אפילו רוצה לזייג אין מצוי לזייג:

הלכה ד מתני' [א]שתי לשכות היו במקדש אחת לשכת חשאין ואחת לשכת הכלים לשכת חשאין יראי חטא נותנין לתוכה בחשאי ועניים בני טובים מתפרנסין מתוכה בחשאי לשכת הכלים כל מי שהוא מתנדב כלי זורקו לתוכה ואחת לשלשים יום הגזברין פותחין אותה וכל כלי שמצאו בו צורך לבדק הבית מניחין אותו והשאר [ב]נמכרין ודמיהן נופלין (ללשכה) לבדק הבית: **גמ'** ר'[ג] יעקב בר אידי ור' יצחק בר נחמן הוון פרנסים והוון יהבין לר' חמא אבוי [ג]דר' יהושעיה דינר והוא יהיב ליה לחורנין רבי זכריה חתניה דר' לוי היו הכל מליזין עליו אמרין דלא צריך והוא נסב מן דדמך ברקין ואשבחין דהוה מפלג ליה לחורנין רבי חיננא בר פפא הוה מפלג מצוה בלילא חד זמן פגע ביה רבנון דרוחייא א"ל לא כן אלפן ר' [2]לא תסיג גבול רעך א"ל ולא כן כתיב [3]מתן בסתר יכפה אף והוה מסתפי מיניה ועדק מן קומוי אמר[ד] רבי יונה אשרי נותן לדל אין כתיב כאן אלא [4]אשרי משכיל אל דל זה שהוא מסתכל במצוה היאך לעשותה כיצד היה רבי (יוחנן) יונה עושה כשהיה רואה עני בן טובים שירד מנכסיו היה אומר לו בני בשביל ששמעתי שנפלה לך ירושה ממקום אחר טול ואת פורע מן דהוה נסיב הוה א"ל מתנה היא לך חייא בר אדא אית הוה סבין ביומינון מאן דהוה היב להון מבין ריש שתא לצומא רבא הוון נסבין מן בתר כן לא הוון נסבין אמרין [א]דשתין גבן נחמיה[ב] איש שיחין פגע בו ירושלמי א' א"ל זבה עמי הדא תרגגולתא א"ל הא לך [ד]טומיתיה דקופד וזבין קופד ואבול ומית והיה צווח ואמר בואו וספדו להרוגו של נחמיה נחום[ד] איש גם זו היה מוליך דורון לבית חמיו פגע בו מוכה שחין א' א"ל זבה עמי ממה דאית גבך אמר ליה מיחזור חזר ואשבחיה מית והוה אמר לקיבליה עינייא דחמיגך ולא [ה]יסבון לך יסתמיין ידיה דלא פשטן מיתן לך יתקטעון רגלייא דלא רהטן למיתן לך יתברון ומטתיה כן סליק לגביה ר' עקיבא אמר ליה אי לי שאני רואה אותך בכך אמר ליה אי לי שאין אני רואה אותך בכך אמר ליה מה את מקללני אמר ליה ומה את מבעט ביסורין רבי הושעיה רבה הוה רביה דבריה חד סגי נהורא והוה יליף אכול עימיה בכל יום חד זמן הוה ליה אורחין ולא מטא מיכול עימיה ברמשא סליק לגביה א"ל לא יכעוס מרי עלי בנין דהוה ליה אורחין יומא דין דאמרית דלא ליזבוי ביקרא דמרי יומא דין כן לא אכלית עם מרי יומא דין א"ל אתה פייסתה למאן דמתחמי ולא חמי דין דחמי ולא מתחמיים יקבל פיוסך א"ל הדא מנא לך א"ל מר"א בן יעקב דר"א בן יעקב עאל חד דסגי נהורא לקרתיה יחב ליה ר"א בן יעקב לרע מיניה דימרון דאילולי דהוה בר נשא רבא לא יתב ליה ר"א בן יעקב לרע מיניה עבדין ליה פרנסה דאיקר אמר לון מהו הבין אמרון ליה ר"א בן יעקב יתב לרע מינך וצלוי עלוי הדא צלותא אתה גמלתה חסד למאן דמתחמי ולא חמי דין דחמי ולא מתחמי יגמול יתך חסד: (דלמא) רבי חמא בר חנינה ורבי הושעיא (רבה) הוו מטיילין באילין בנישתא דלוד א"ר חמא בר חנינא לר' הושעיא כמה ממון שיקעו אבותי כאן אמר ליה כמה נפשות שיקעו אבותיך כאן [2]לא הוה אית בני נש דילעון באורייתא רבי אבון עבד אילין תרעייה דסדרא

כין נסכי כבש. שהוא כן שנה לנסכי איל שהוא כן שתי שנה: **ת"ל ככה יעשה לשור האחד.** כל נסכי שור אחד הן ושור הן יומו קרוי שור וכ"י כמנחות פי' דמיתורא דלשון קדרים שבכתר כתיב והקריב על כן הכתר מנחה וכן דרש כטולן ויכולשון נ"ל: **ת"ל או לאיל הא.** כיון שהוא איל כל נסכיו אחד הן כיון זקן לו שהוא כיון ר"נ מדש: **ת"ל או לשה בכבשים.** כל שה בכבשים שוות הם בנסכיהם: **כין נסכי גדי.** קטן לתיש גדול: **הגע עצמך.** ופריך הגע עצמך שהגיעו עד שיבוא היום שהוא בשבת הבאה ומתי מהני שכתוב עליו שם היום: **ומצני שם משמר.** של תיתו שבת נמי היה כתוב עליו: **ופריך הגע עצמך.** שיתמוך מלי שנה עד שיבוא זמן המשמר שנים: **ומצני שם היום.** כמה שבת בחודש: **שם החדש היה כתוב עליהן.** וגם שם המשמר שהיו מלוי שחדתן שיהיו כולם ביום ז' מכוון אלא להרבה שנים

הלכה ד מתני' לשכת חשאים. על שם שהנותנין בתוכה נוטלין בסתר: **ללשכת בדק הבית.** לשכה שנתנים בה כל קדשי בדק הבית: **נמ' פוון פרנסין.** היו נגתי לדקה: **וכוס יכיר ליה.** לאחרים שהיו העניים מתנישים לקבל מהנגתי: **מלינין עליו.** מדברין בו ואומרו שאינו צריך ליטול לדקה ונוטל: **מן דדמך.** כשמת בדקו ומצאו אלא נהנה ממה שקיבל אלא היה נותן לאחרים: **כוס מפלגא וכו'.** היה מחלק לדקה כלילה ומוליכה אצל העניים אלא לביתן: **חד זמן.** פעם אחת פגע בו שר של רוחות וא"ל לא כן למדתנו רביני לא תפיג גבול רעך ולילה גבול של רוחות ליל ואין לבני אדם לגעת בו: **ממן כספר יכפה אף.** וידאתו זו כדי ליתן לדקה בסתר לאור הוא שיסתיר עצמו מעניו: **וכוס.** הכוס מתיריא ממנו אלא יכפהו וכתרת מלפניו: **וכו שמסתכל במנות.** הלדקה היולך לעשותה אלא יתכיר העני: **עול ואתה פורש.** כשמתקבל ירושתך: **ס"ג א"ל יהא לך כמתנה אר"ח בר אדא וכו'.** וה"פ והוה א"ל אם לא יהיה לך כמתנה לאלם הרי הוא לך במתנה כי היה חושש אולי יתמתן העני לפרוש לו כשיראה אלא נפלה לו ירושה או כדי אלא יהיה לעני כגזל לפי דעתו: **אין סוה סכין וכו'.** היו זקנים כימינו כל מה שהיו נותנין להם מר"ה עד יוה"כ היי מקבלין ומשם ואילך לא היו מקבלין: **אמרי דשתן נגן.** מה שאנו צריכין לכל השנה כבר הוא אצלנו שהיו נותנין לכם בימים אלו די פרנסתן לכל השנה כך ר"ל והיפה מראה פי' כזה פירושים דחוקים: **וכה עמי.** עשה עמי לדקה ומן לי תרגגולא חדא: **ס"ג א"ל הא לך עימיתא ויול זכין קופר.** וה"פ הא לך מעכנא זו ויקנה לך בשר: **ואכל.** בשר שור ומת: **לחרגנו של נחמיה.** שאלו נתן לו בשר תרגגולת שהיה רגיל בו היה חי: **א"ל מיחזור.** כשיחזור יתן לו לאכול: **אמר.** לנגד המת עיניו שראה אותו ולא קבלוהו יהיו פתוחין: **ידיה.** דלא פשטו עצמן ליתן לעני יתקטעון: **רגליה.** שלא רלו לקראתך ליתן לך יכברו: **ומטיתה כן.** ושלתה לו כך כעיניו וידיו ורגליו: **א"ל.** רבי עקיבא מה אתה מקללני: **א"ל.** נחום ולמה אתה מבעט ביסורין דקאמרת אוי לי: **הוה רביה דבריה.** מלמד של בני היה בני נהור והיה רגיל לאכול עם רבי הושעיא בכל יום: **חד זמן וכו'.** פעם אחת היה לו לר"ה אורחים ולא קרא לבני נהור שיאכל עמו: **ברמשא.** לערב: **א"ל.** ר"ה לא יכעוס אדוני עלי שלא זמנתיך שתאכל עמי היום לפי שהיו אורחין אצלי ואמרתי שלא לזלזל בכבודך שיביישון הלכן לא אכלתי עמך יום הזה: **א"ל אתה פייסת.** למי שנראה ואינו רואה אותו שרואה ואינו נראה והוא הקב"ה יקבל פיוסך ותתלמך: **א"ל.** מנ"ל הא לנכון כן: **מראה".** משונה דראה"י: **דראה".** נכנס בני נהור לעיניו יפה ראה"י למטה ממנו שיאמרו הבריות אילו לא היה בני נהור זה נגרה רבא לא היה ראה"י יושב למטה ממנו ועשו לו פרנסה ולדקה יקרה: **אמר לון.** הבני נהור מהו זה שנתנין לי כל כך: **ולאי עלוי.** והתפלל בני נהור זה על ר"ה אלי תפלה: **דלמא.** מעשה: **חוון מטיילין.** בנתי בנעיות שבלוה: **כמה ממון שיקעו אבותי כלאן.** שהם בני בתי בנעיות אלה משלהם: **כמה נפשות שיקעו אבותיך.** שיעשקו בתורה והיה ראוי לאבותיו ממון זה עליהם לפרנסתם ונראה שהיה יודע לר' הושעיא שהיו עניים בני תורה בזמן הזה שבטלו תורתם מדותק הפרנסה והיה ראוי לאבותיו של ר' חמא לפרנסם ולא יקפידו על הלאור של בנין בהכי"ג: **עבד.** אלו

מסורת הש"ס

א) ירושל' פאה פ"ח הל"ח, ב) ויק"ר פ' לה, ג) עי' מתוס' מו ב, ד) תענית כא ת, ה) יבמות. ו) נראה דחסר כאן ול"ל ומצני כיני מתניתין לגורך בדק הבית לגמר בשעה שהקדשו וכו' כל"ל וי"ל דהיינולמי מצני דמתני' מיירי דעיקר קדושתן היה לנה"כ.

עין משפט נר מצוה

יה א מי' פרק ב מערכין הל"ב ופ"ד ממ"ע הל"ח:

יט ב טוש"ע יו"ד סי' רמט סע"ז:

נוסחת הבבלי

(א) הגע עצמך (עשירות אותו היום ממש) כו': (ב) נמכרין כדמיהן ונופלין ללשכת בדק הבית: (ג) דר' אושעיא (דינו) דינר כו' הוו מלעיזין כו' דל"ל אשרי נותן כו' זה המשכיל כו' לדלה כו' נסיב יכיב ליה כמתנה ג"מ מיל בר אבא כו' לגמרן רשותא נגן כו': (ד) טומיתא מיהיל ומיהיל קופר אכל קופר ומית כו' זכה עמי ל"ל כו' עיניים דלא חמין לך יקתמון כו' סליק ר"ש לגבהו ליה ת"ל כו' אורחין לא סליק לגביה לרמשא כו' ממי מיפיים מן לחמא ולא מיתמתי אמר ליה כו':

הגהות הגר"א

[א] רש גורסין רשותא נגן ושוה תלוסי גרסאות ועי' ביש"מ סוף מס' פאה:

תורה אור השלם

1. בְּכָה יַעֲשֶׂה לְשׁוֹר הָאֶחָד אוֹ לָאַיִל הָאֶחָד אוֹ לְשֶׂה בַּכְּבָשִׂים אוֹ בָעִזִּים: במדבר טו יא
2. לֹא תַסִּיג גְּבוּל רֵעֶךָ אֲשֶׁר גָּבְלוּ רִאשֹׁנִים בְּנַחֲלָתְךָ אֲשֶׁר תִּנְחַל בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ לְרִשְׁתָּהּ: דברים יט יד
3. מַתָּן בַּסֵּתֶר יְכַפֶּה אָף וְשֹׁחַד בְּחֵק חֵמָה עַזָּה: משלי כא יד
4. אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם רָעָה יְמַלְּטֵהוּ יְיָ: תהלים מא ב

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com